

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬСКА
ГЕЛЬСІНСЬКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

ОГЛЯД

ЗАДОКУМЕНТОВАНИХ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ ЗА ЧЕРВЕНЬ 2023

Київ 2023

Огляд задокументованих воєнних злочинів за червень 2023

Матеріал підготовлено за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Програми «Права людини в дії», яка впроваджується УГСПЛ.

Погляди та інтерпретації, представлені у цій публікації, не обов'язково відображають погляди USAID, Уряду США. Відповідальність за вміст публікації несуть виключно автори та УГСПЛ.

У світі USAID є однією з провідних установ у сфері розвитку, яка виконує роль каталізатора цих процесів та допомагає досягати позитивних результатів. Діяльність USAID є проявом доброчинності американського народу, а також підтримує просування країн-отримувачів допомоги до самостійності та стійкості та сприяє забезпеченню національної безпеки та економічного добробуту США. Партнерські стосунки з Україною USAID підтримує з 1992 року; за цей час, загальна вартість допомоги, наданої Україні з боку Агентства, склала понад 3 млрд. доларів США. До поточних стратегічних пріоритетів діяльності USAID в Україні належать зміцнення демократії та механізмів досконалого врядування, сприяння економічному розвитку та енергетичній безпеці, вдосконалення систем охорони здоров'я та пом'якшення наслідків конфлікту у східних регіонах. Для того, щоб отримати додаткову інформацію про діяльність USAID, просимо Вас звертатися до Відділу зв'язків з громадськістю Місії USAID в Україні за тел. (+38 044) 521-57-53. Також пропонуємо завітати на наш вебсайт: <http://www.usaid.gov/ukraine>, або на сторінку у Фейсбук: <https://www.facebook.com/USAIDUkraine>.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЖЕРТВИ СЕРЕД ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ	6
1.1. Інформація про загиблих та поранених серед цивільного населення	7
1.2. Інформація про зникнення людей, незаконне позбавлення волі та привласнення майна цивільних осіб/цивільних об'єктів.....	10
2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЖИТЛОВІ БУДИНКИ ТА ЦИВІЛЬНІ ОБ'ЄКТИ, ЩО ЗАЗНАЛИ ПОШКОДЖЕНЬ УНАСЛІДОК БОЙОВИХ ДІЙ	12
3. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОБСТРІЛИ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ	14

Українська Гельсінська Спілка з прав людини продовжує документувати злочини РФ проти України

За червень кількість епізодів зростає на **1226**

і становить **27 388** з початку повномасштабного вторгнення

Майже третина з них – **7255** пов'язана із людськими втратами чи порушеннями прав цивільного населення

ЦЯ ПУБЛІКАЦІЯ є узагальненням інформації, про ймовірно скоєні міжнародні злочини повномасштабної російсько-української війни на території України, зібраної партнерськими організаціями та регіональними громадськими приймальнями УГСПЛ у рамках глобальної ініціативи «Трибунал для путіна» та завдяки підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Програми «Права людини в дії», яка виконується Українською Гельсінською спілкою з прав людини.

Точкою відліку для збору інформації є 24 лютого 2022 року – день повномасштабного воєнного вторгнення Російської Федерації (далі – РФ) на територію України, з наступною фіксацією даних до 24 червня 2023 року.

У червні інформацію отримано з 17 регіонів України: Донецької (крім м. Маріуполь), Дніпропетровської, Вінницької, Житомирської, Запорізької, Закарпатської, Луганської, Львівської, Миколаївської, Одеської, Рівненської, Сумської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської та Чернігівської областей.

Інформація в цій публікації є приблизною, спирається на зібрані нами дані та потребує уточнення.

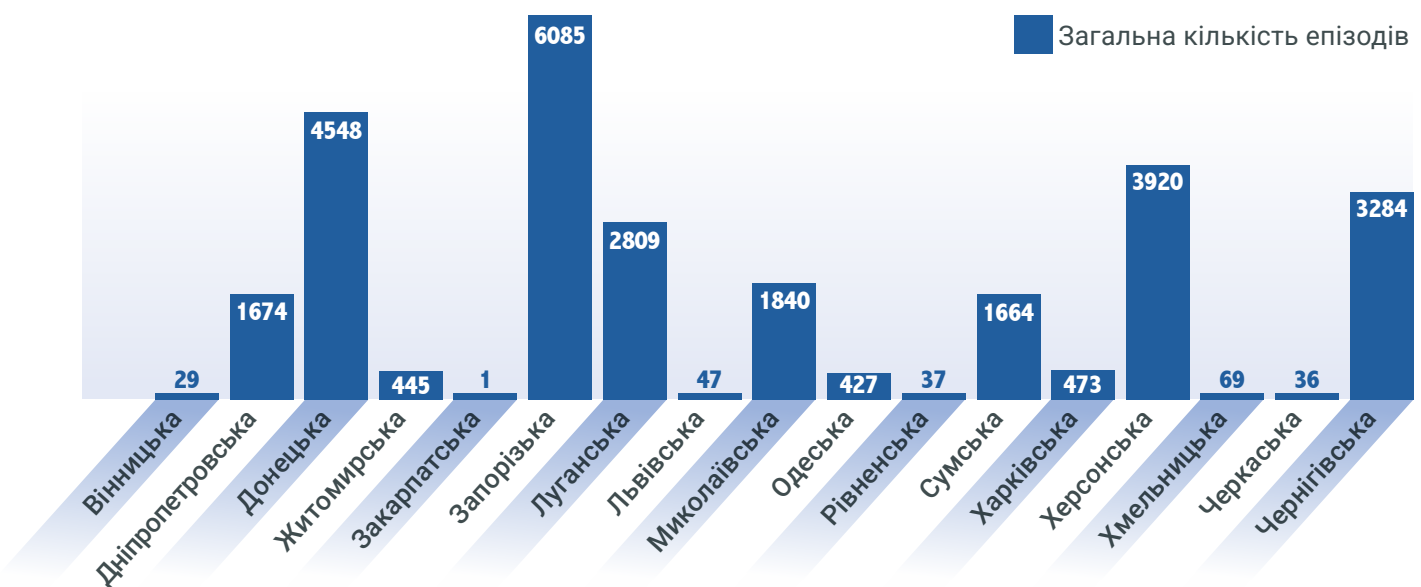
Інформація, що збиралась стосувалася фіксації епізодів, пов'язаних із:

- **людськими втратами** та жертвами серед цивільного населення та інших порушень прав цивільних осіб, у тому числі зникнення та незаконне затримання;
- **пошкодженням** унаслідок бойових дій житлових об'єктів та об'єктів цивільної інфраструктури;
- **подіями**, що сталися через артобстріли, авіаудари, застосування касетних засобів ураження чи стрілецької зброї тощо;
- **подіями**, пов'язаними із взяттям заручників, катуванням (тортурами), нелюдським поведінням, використанням цивільного населення як щита, захоплення цивільних будівель, напади на склади гуманітарної допомоги, гуманітарні конвої чи коридори та іншими.

Упродовж червня 2023 року документатори УГСПЛ зафіксували та внесли до бази даних **1226** епізодів і тепер їх загальна кількість становить **27 388** епізодів від повномасштабного вторгнення РФ в Україну.

Загалом найбільше зафіксовано епізодів у Запорізькій (**6085**), Донецькій (**4548**), Херсонській (**3920**) та Чернігівській (**3284**) областях України.

Інформація щодо кількості епізодів у розрізі областей (увесь період)

1.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЖЕРТВИ СЕРЕД ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ

Від війни насамперед страждають люди. **Упродовж червня 2023 року постраждали 2802 цивільні особи.**

Інформація про кількість потерпілих серед цивільного населення (червень)

Найбільше випадків по цих видах злочинів задокументовано у Донецькій області – **1635** та Луганській області – **430**. Наголошуємо, що ці дані не враховують жертви серед цивільного населення у м. Маріуполь.

Загалом втрати чи порушення прав серед цивільного населення складають майже третину від усіх епізодів і становлять **7255** за досліджуваний період з 24 лютого 2022 року.

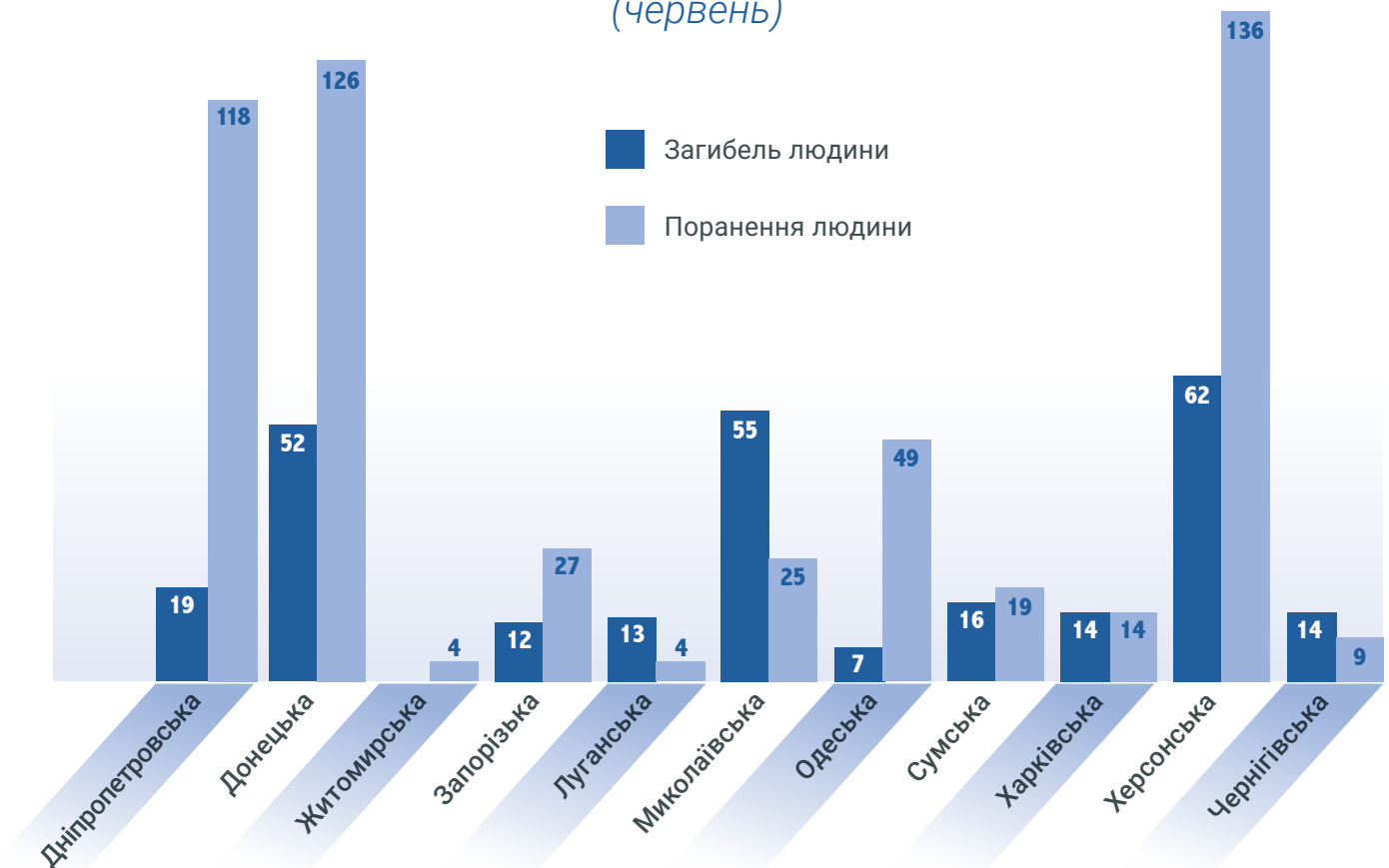
Лише за спостереженнями документаторів УГСПЛ у вказаних регіонах встановлено, що **від дій російської армії постраждало 17345 цивільних осіб**. За цей період зафіксовано: загибель людини – **4422**, поранення – **7840**, зникнення – 1694, порушення інших прав – 3379. Найбільше випадків задокументовано у Донецькій області – **6013** та Херсонській області – **2128**. Наголошуємо, що ці дані не враховують жертви серед цивільного населення у м. Маріуполь.

1.1.

Інформація про загиблих та поранених серед цивільного населення

Червень 2023 року відзначився великою чисельністю загиблих (264) та поранених (531). Особливо у Херсонській (62 загиблих, 136 поранених), Миколаївській (55 загиблих, 25 поранених) та Донецькій (52 загиблих, 126 поранених) областях.

Інформація щодо кількості загиблих та поранених у розрізі областей (червень)

Ось деякі приклади подій, які задокументували наші документатори, що трапилися упродовж травня-червня 2023 року та призвели до масової загибелі чи поранення цивільних.

03.06.2023 року в с.[Підгородному](#) Дніпропетровської області внаслідок удару ракетою «Іскандер» загинула дворічна дівчинка, поранення отримали 5 дітей. Загальна чисельність потерпілих – 22 цивільні особи, 17 із них були госпіталізовані. Дві двоповерхівки між якими влучила ворожа ракета, частково зруйновані. Пошкоджено 10 будинків, авто, магазин, газопроводи, рятувальний підрозділ.¹

¹ https://t.me/dnipro_now/41882

6 червня 2023 року стався підрив російськими військовими внутрішніх конструкцій Каховської ГЕС імені П. С. Непорожнього.

У зоні підтоплення опинилися майже 80 населених пунктів^{2 3 4}.

Це призвело до масової загибелі людей в підтоплених населених пунктах на лівобережній частині Херсонської області у м. Гола Пристань, м. Нова Каховка, м.Олешки та інших.

Переважно люди похилого віку не змогли самотужки покинути зону лиха. Ось імена лише деяких, хто загинув у м.Гола Пристань: Анатолій Корнеєв (79 років), Крамаренко Віктор Миколайович , Крамаренко Тетяна Григорівна, Холодняк Антоніна Григорівна, Георгій Санін (85 років), Катерина Кручина (90 років), Гут Віра (70 років) у м. Нова Каховка, Сергій Борзов (49 років) у м. Олешки.⁵

² <https://t.me/vgorunews/16249>

³ <https://t.me/khersonskaODA/6460>

⁴ <https://t.me/ukrpivden/16589>

⁵ <https://t.me/vgorunews/16249>

⁶ <https://t.me/khersonskaODA/6592>

⁷ <https://t.me/suspilnekherson/27385>

⁸ https://t.me/mvs_ukraine/26123

Цього ж дня під час евакуації мирних мешканців внаслідок **обстрілу російськими військовими Корабельної площі м.Херсона постраждало 9 людей**, у тому числі двоє працівників ДСНС, поліцейський, лікар та волонтер з Німеччини, рятувальники з Миколаївської області: водолаз та водій-сапер.^{6 7 8}

7 червня 2023 року російські війська **обстріляли місто Українськ Донецької області. Ця атака забрала життя цілої родини:** дідуся, його сина та 4-річного онука. Ще двоє дівчат та двоє хлопчиків віком 3, 4, 9 й 13 років зазнали мінно-вибухових травм та інших тілесних ушкоджень. Внаслідок цього обстрілу загинуло **3** та зазнало поранень **5** людей.⁹

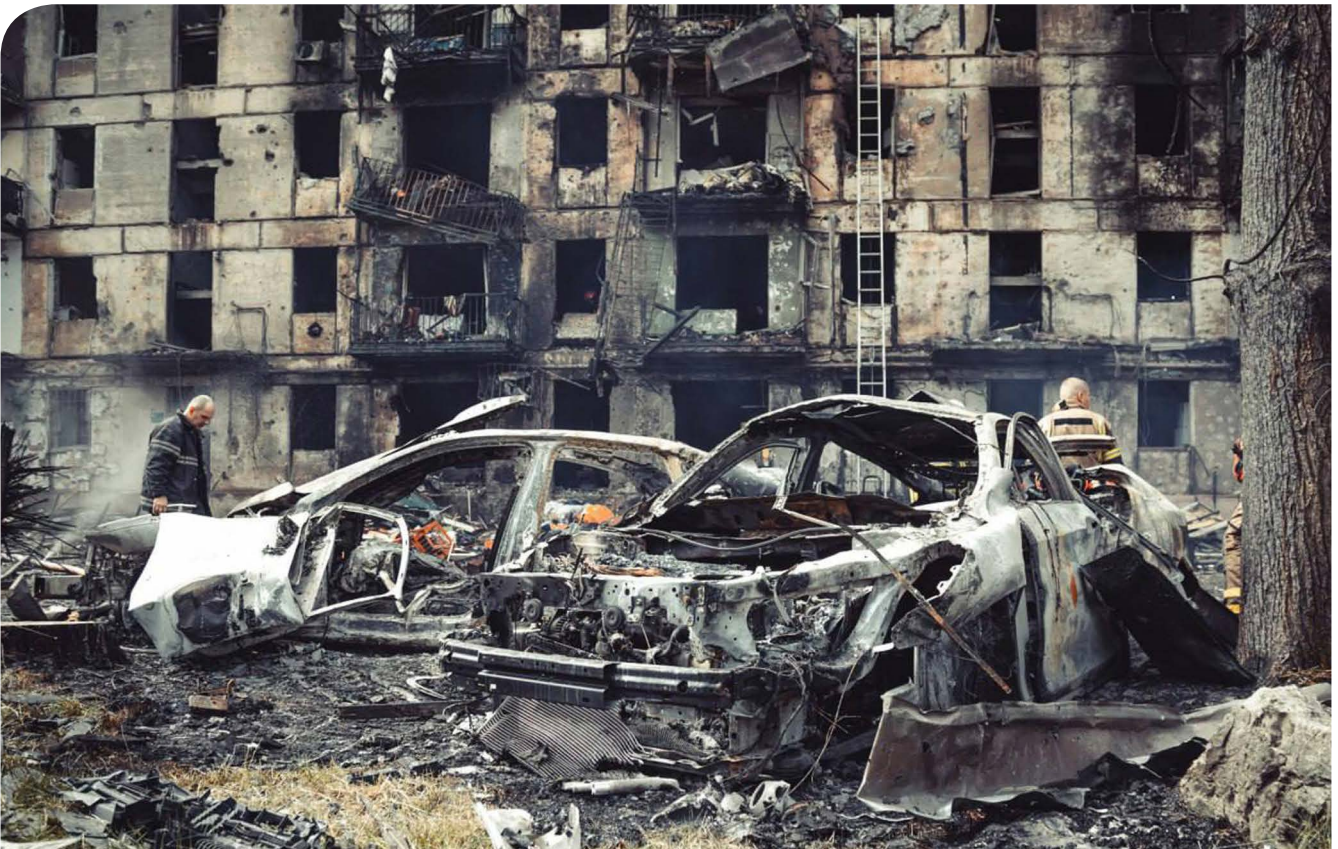
13.06.2023 року внаслідок удару ЗС РФ крилатими ракетами понівечено п'ятиповерхівку в **м. Кривий Ріг на Дніпропетровщині загинуло 13 людей.** Постраждали **36** осіб, **12** перебували у лікарнях. Горіли квартири з першого по п'ятий поверхи. Внаслідок влучень ушкоджено понад **70** житлових будинків, серед них – **7** дев'ятиповерхових, **8** чотириповерхових, **55** п'ятиповерхових. Також пошкоджено **3** школи, **3** будівлі ще двох навчальних закладів – педагогічного університету та гуртожиток ПТУ №45. За наявними даними на цей момент, ушкоджено близько **400** квартир, від вибухів вибито понад **1300** вікон у квартирах та під'їздах, пошкоджено дахи на **10** будинках.¹⁰

⁹ https://t.me/pokrovsk_news/23296?single

¹⁰ https://t.me/dnipro_now/42444

Наші дані свідчать про те, що **найчастіше люди страждають внаслідок авіа-, ракетних, мінометних та артилерійських обстрілів**, а також через різні вибухові пристрої. Таким чином, загинуло щонайменше **4422** особи та поранено **7840** осіб.

Станом на 24 червня 2023 року найбільшу чисельність загиблих було зафіксовано в Донецькій (**1565**), Луганській (**578**) та Херсонській (**503**) областях, а поранених – в Донецькій (**2892**), Запорізькій (**895**) та Херсонській (**817**)

1.2.

Інформація про зникнення людей, незаконне позбавлення волі та привласнення майна цивільних осіб/цивільних об'єктів

Червень цього року не став виключенням і наші документатори **зафіксували інформацію про зникнення 65 людей** в Донецькій (**57**), Харківській (3), Запорізькій (**3**) та Миколаївській (**2**) областях.

Загалом за весь досліджуваний період з 24 лютого 2022 року інформація про зникнення людей надходила із Херсонської (**539**), Запорізької (**527**), Луганської (**311**), Миколаївської (155), Донецької (**94**), Чернігівської (**45**), Сумської (**20**) та Харківської (**3**) областей.

Окрім того, **упродовж останнього місяця зафіксували 5 випадків незаконного позбавлення волі** (Запорізька область – **1** особа, Луганська – **2**, Харківська – **2**) та **82** випадки **привласнення майна цивільних осіб чи цивільних об'єктів** (Херсонська – **27** епізодів, Луганська – **8**, Запорізька – **44**, Харківська – **3**), здійснених російськими військами

Російські окупаційні війська продовжують перетворювати цивільні об'єкти на військові госпіталі, бази та склади зі зброєю.

Наприклад, усі лікарні на тимчасово окупованій території Запорізької області ЗС РФ перекваліфікували на військові госпіталі.

У червні 2023 року було задокументовано факт чергового захоплення цивільного об'єкта. В одному з дитячих санаторіїв Мелітополя окупанти влаштували військовий госпіталь, із різними пораненнями там перебуває понад **200** окупантів.

Також базу з військовою технікою російські військові розмістили на території Мелітопольського Олександрівського собору.¹¹

¹¹ <http://1news.zp.ua/v-zaporozhskoj-oblasti-vrag-razmestil-voennuyu-bazu-v-sobore-a-detskij-sanatorij-prevratil-v-gospital/>;
<https://suspilne.media/494362-u-timчасovo-zahopenomu-melitopolj-rosijski-vijskovi-oblastovuut-ditacij-sanatorij-pid-spital/>

Наразі в базі даних обліковано загалом 2002 епізоди, що стосуються незаконного позбавлення волі та привласнення майна цивільних осіб – **494** та **1508** відповідно.

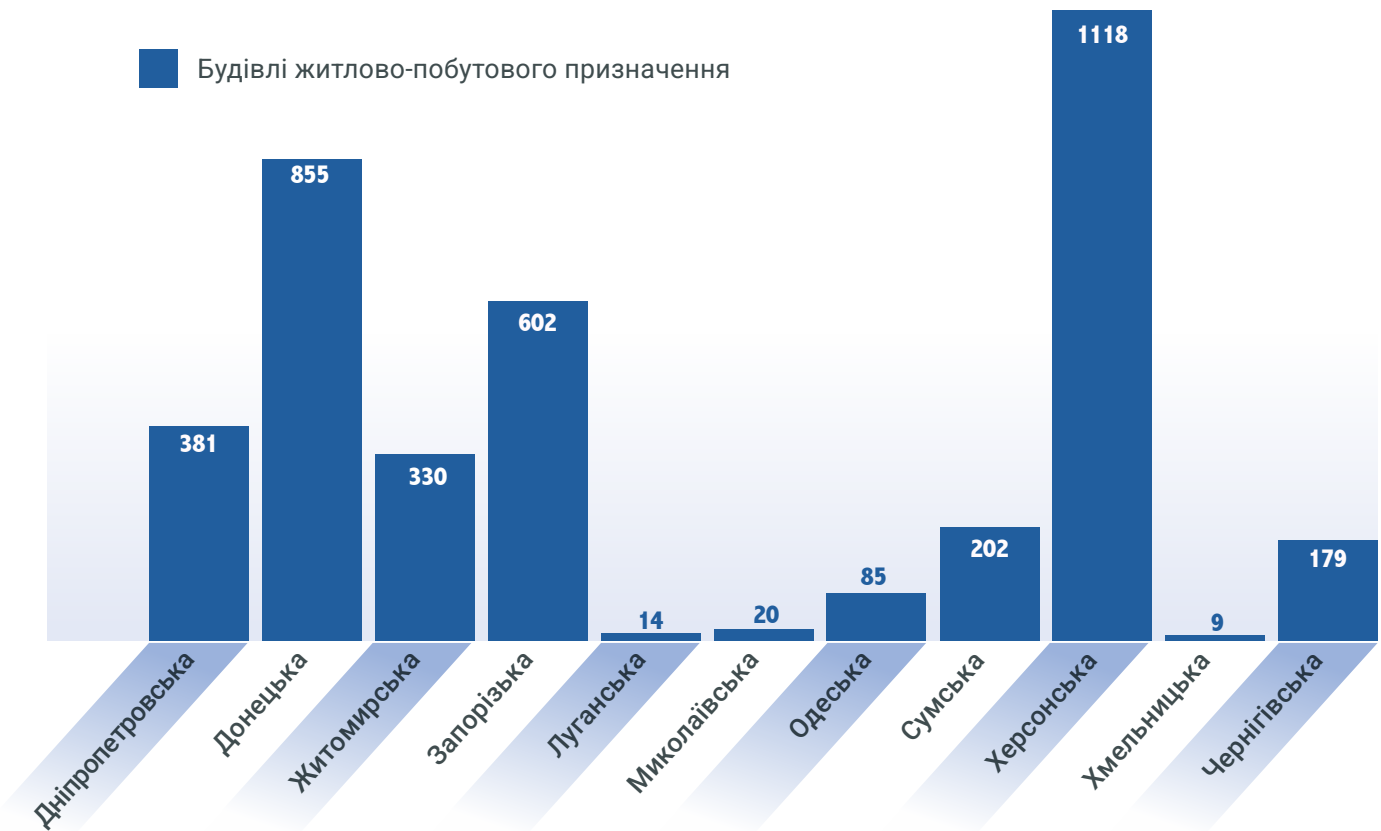
2.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЖИТЛОВІ БУДИНКИ ТА ЦИВІЛЬНІ ОБ'ЄКТИ, ЩО ЗАЗНАЛИ ПОШКОДЖЕНЬ УНАСЛІДОК БОЙОВИХ ДІЙ

Внаслідок атак, яким піддаються міста та села України з боку військових країни-агресора, страждають насамперед житлові будинки.

Лише за червень 2023 року пошкоджено 3795 об'єктів житлово-побутового призначення.

Будівлі житлово-побутового призначення (червень 2023 року)

Ось деякі з цих випадків, що трапились на Донеччині за останній місяць:

2 червня 2023 року [росіяни завдали удару по Торезьку](#) – поцілили у школу, де був розташований пункт незламності. Також у місті пошкоджено 15 багатоповерхівок, 5 приватних будинків і 7 адмінбудівель.

12 червня 2023 року російська авіація [скинула авіабомбу](#) на цивільний квартал у місті Авдіївка, внаслідок удару – двоє поранених, значні пошкодження житлових багатоповерхівок і Будинку культури.¹²

¹² https://t.me/pavlokyrylenko_donoda/8376?single

14 червня 2023 року [обстрілів зазнало місто Краматорськ](#). Повністю зруйновано щонайменше п'ять приватних будинків, пошкоджено ще до **20**, а у Костянтинівці – два будинки зруйновані і пошкоджені **55**. Внаслідок удару загинуло троє цивільних, ще троє зазнали поранень.¹³

За даними наших документаторів з 24 лютого 2022 року внаслідок переважно ракетних ударів було зруйновано/пошкоджено щонайменше **53172 цивільні об'єкти**, серед яких будівлі житлово-побутового призначення (**37317**), об'єкти підприємницької діяльності та комерційно-виробничого призначення (4405), будівлі закладів освіти (**1179**), будівлі медичних закладів (**387**), будівлі державних установ (**491**).

¹² <https://www.unian.ua/war/okupanti-vranci-obstrilyali-kramatorsk-ta-kostyantynivku-ye-zagibli-ta-poraneni-12292752.html>

3.

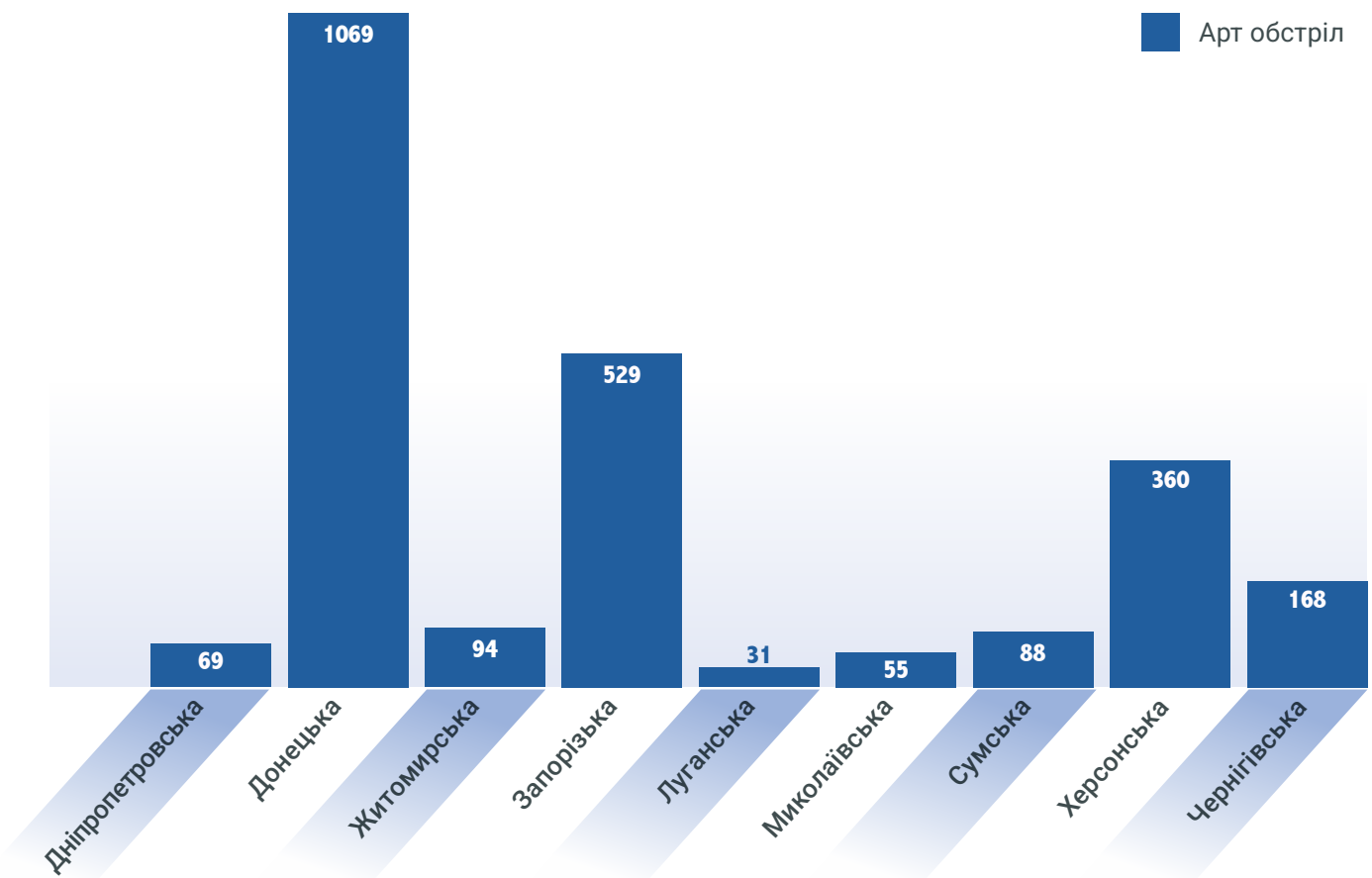
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОБСТРИЛИ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

У червні 2023 року документатори УГСПЛ зафіксували **2463** обстріли із артилерії з боку російських військових в регіонах, де здійснюється спостереження.

Так, 7 червня [задокументований артобстріл](#), в якому постраждали цивільні особи, стався в м. Українськ Донецької області, де 3 людей, серед яких дитина, загинули, 5 поранено, серед них 3 дітей.

Найбільше від цього виду озброєння постраждали Донецька, Запорізька та Херсонська області.

Інформація щодо арт. обстрілів (червень)

Окрім того, нами **зафіксовано 142 випадки ракетних ударів**, здійснених упродовж червня в досліджуваних регіонах. Найбільше таких випадків документатори зафіксували в Одеській (**46**), Донецькій (**38**) та Дніпропетровській (**32**) областях.

14 червня 2023 року внаслідок ракетного удару по приватному сектору у селищі Ясногірка Краматорської громади на Донеччині руйнувань зазнали **89** будинків, **2** з яких зруйновано вщент.¹³

Таким чином, щодня фіксуємо обстріли цивільної інфраструктури у населених пунктах як прифронтових територій Запорізької та Донецької областей, так і в більш віддалених від лінії зіткнення регіонах України, а також інші порушення прав людини що унеможлиблює нормальне життя для цивільного населення.

Загалом за даними, які вже задокументовані в нашій базі за період з 24 лютого 2022 року, збройними силами РФ по території України артилерійські обстріли використовувались **19844** разів та ракетні удари у 1993 випадках.

Українська Гельсінська спілка з прав людини висловлює подяку усім партнерським організаціям та експертам, залученим для роботи у громадських приймальнях за надання допомоги у фіксації ймовірних злочинів, що скоюються на території України через збройну агресію РФ.

Ми і надалі продовжуємо фіксувати усі порушення правил та звичаїв війни, порушення прав людини з боку агресора.

¹³ https://t.me/kramatorsk_rada/12524

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬСЬКА
ГЕЛЬСІНЬСЬКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ